

*Корнійчук Д. С.,*

*здобувач вищої освіти факультету лінгвістики  
Національного технічного університету України  
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

*Чайковська О. Ю.,*

*кандидат філологічних наук, старший викладач  
кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови  
Національного технічного університету України  
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

## СТВОРЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ СУБТИТРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ SUBTITLE EDIT

**Анотація.** Статтю присвячено створенню та оформленню субтитрів у програмі Subtitle Edit. Досліджуючи створення субтитрів, варто зазначити, що перекладач має справу з аудіовізуальним контентом. Його основна специфічна особливість – синхронізація вербальних і невербальних компонентів. Тобто перекладач працює не лише з текстом, а і зі звуковими ефектами, зображеннями та загальною атмосферою відео.

Грамотичні, лексичні та стилістичні особливості аудіовізуального контенту зумовлюються впливом двох або більше культур. У такому випадку на перекладачеві лежить велика відповідальність чітко та точно передати особливості культури / мови / звичаїв / жартів. Перекладач субтитрів повинен мати високі знання вихідної та цільової мов, вміти користуватися програмами для перекладу аудіовізуального контенту, знатися на вихідній та цільових культурах, вміти переносити письмову мову на екран, мати такі особистісні риси: стресостійкість, зібраність, концентрація на матеріалі, допитливість, креативність, готовність експериментувати.

Оскільки під час аудіовізуального перекладу перекладачеві необхідно працювати як із вербальними, так і невербальними засобами мультимедіа, при цьому синхронізувати їх з картинкою та звуком, то при виконанні такої роботи може виникнути низка труднощів.

Для створення якісних субтитрів аудіокомпоненти та зображення мають бути синхронізовані. Текст повинен відповідати тому, що відбувається на екрані. Важливою є відповідність міміки та артикуляції героїв їх реплікам. Адже слід не тільки передавати зміст тексту, а й щоб рухи тіла та губ героїв співпадали з їх мовою. Фрази не можуть бути занадто довгі, або навпаки – занадто короткі. Тому для досягнення найкращого результату перекладачеві часто доводиться змінювати формулювання тексту перекладу, щоб він відповідав діям героїв на екрані.

Для створення субтитрів існує багато програм, серед них: *Subtitle Workshop, Subtitled, Aegisub, Subtitle Edit, DivxSubtitles*. Для отримання практичного матеріалу для цієї статті була обрана програма *Subtitle Edit*, завдяки якій вдалося виокремити конкретні особливості створення субтитрів.

**Ключові слова:** аудіовізуальний переклад, субтитри, Subtitle Edit, переклад медіаконтенту.

**Постановка проблеми.** Сфера інформаційних технологій посідає провідне місце у розвитку суспільства. Новий аудіові-

зуальний контент з'являється постійно і потребує перекладу. Субтитри принесли величезний вклад у розвиток фільмографії. Завдяки субтитруванню глядачі можуть розширювати свій світогляд, вивчати іноземні мови, насолоджуватися відеоконтентом у мові оригіналу. Питання субтитрування є дуже актуальним і в Україні, адже виробництво медіаконтенту, який потрібно субтитрувати, постійно зростає.

**Аналіз досліджень з теми.** Теоретичним підґрунтям для написання цієї статті слугували праці європейських мовознавців та перекладачів: *Г. Готтліба, Х. Д. Сінтаса, Ф. Карамітроглу, Т. Штайна, М. Ла Торре* та інших. У своїх роботах вони займалися дослідженням аудіовізуального перекладу як важливим аспектом процесу Євроінтеграції; субтитруванням в перекладі як інструментом формування професійної ідентичності перекладачів; жанрово-стилістичними особливостями перекладу субтитрів; технічними складовими аудіовізуального перекладу.

**Метою статті** є визначення текстових особливостей створення субтитрів та їх переклад у програмі Subtitle Edit. Матеріалом дослідження слугував відеоконтент німецькою мовою. Загалом створено та перекладено субтитри до десяти відеороликів (або їх уривків), зокрема: *“Godzilla vs. Kong”, “Bridgerton”, “Harry Potter”, “Is Dust Mostly Dead Skin”* та інші.

**Виклад основного матеріалу.** Головне завдання перекладача – адаптувати текст перекладу, щоб глядач сприймав його як текст оригіналу. Під час субтитрування аудіовізуального продукту слід передати задум автора та розкрити характери персонажів [1; 18]. Стилістичні особливості субтитрів залежать від цільової мови перекладу та тайплайду, який надає замовник.

У професійному середовищі існують загальноприйняті правила створення та оформлення субтитрів, які все ж можуть варіюватися в залежності від вимог замовника. Текст необхідно розмішувати у нижній частині екрану. Шрифт субтитрів до відео, як правило *Arial*, кількість символів у рядку – максимум 42. Для комфортного сприйняття інформації, довжина тексту на екрані не повинна перевищувати два рядки; 250 слів за хвилину для дорослого та 180 слів для дитини [2; 246]. Також не можна забувати про час: субтитри повинні з'являтися на екрані з початком мовлення героїв та зникати одночасно із закінченням їхніх реплік.

Для створення субтитрів субтитрувальник зазвичай бере за основу текст або сценарій, який йому потрібно додати до відео. Для кращого результату, він повинен сам коригувати довжину тексту, доречність додаткових вставок або пояснень (якщо зустрічаються терміни, їх краще пояснити та винести в нижню частину екрану, зважаючи на те, чи є у вас для цього місце у субтитрах). Далі детальніше розглянуто деякі текстові особливості оформлення субтитрів.

Пунктуація є однією з текстових особливостей субтитрів. Послідовна пунктуація важлива для того, щоб не заплутати аудиторію. Такі елементи, як розділові знаки, використання великих літер і наголос, курсив і жирний шрифт дають змогу передати вербальні й невербальні сигнали [3; 163].

Три крапки (...) сигналізують про те, що речення / репліка незавершені, і що ось-ось з'явиться наступний субтитр, який тісно пов'язаний з поточним (Рис. 1).



Рис. 1. Три крапки у кінці субтитру у перекладі трейлеру *The Star Was Born*

До того ж, наступну репліку рекомендовано також починати з трьох крапок, щоб вказати на продовження попереднього речення (Рис. 2).



Рис. 2. Три крапки на початку нового субтитру під час перекладу трейлеру *The Star Was Born*

**Тире (–)** на початку репліки мовців. Якщо мовця два і необхідно розташувати їх репліки в одному субтитрі, відповідно обидва висловлювання починаються з тире та займають два рядки [3; 164].

Під час субтитрування медіафайлів використовують різні шрифти. **Курсив** (комбінація клавіш *Ctrl+I*) використовують для виділення реплік, якщо не видно мовця; слів іноземною мовою; текстів пісень [3; 168].



Рис. 3. Тире на початку реплік двох мовців, у перекладеному фрагменті з фільму *Harry Potter*

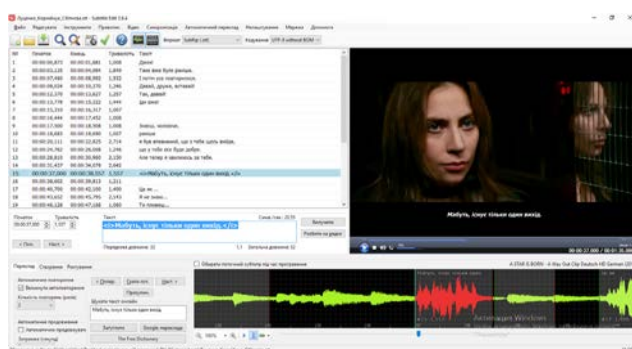


Рис. 4. Репліка курсивом, тому що не видно мовця Джека, у перекладі трейлеру *The Star Was Born*

**Caps Lock** пропонується використовувати для посилення емоцій персонажа, під час стресової розмови, крику, наголосення на чомусь конкретному (Рис. 5).

**Колір** тексту субтитрів найчастіше білий. У сучасному субтитруванні уникають кольорової рамки для тексту (Рис. 5). Різний колір тексту також можна використовувати для позначення реплік різних мовців [3; 170].



Рис. 5. Використання тексту білого кольору та Caps Lock, коли герой був розлючений у перекладеному фрагменті з фільму *Harry Potter*

**Цифри** від 1 до 10 під час перекладу записуються цифрами, а не словами [3; 182]. Починаючи з 10 – варто писати словами.

Текстові особливості оформлення перекладу субтитрів залежать від мови перекладу або ж *стайлгайдів*, які надає перекладачеві замовник. В українсько-німецькій та німецько-українській мовних парах було розглянуто вживання знаків пунктуації, шрифтів, форматування, кольорів тексту та написання цифр та чисел.



Рис. 6. Приклад написання цифри «два» у фрагменті з фільму *Harry Potter*

Для створення та перекладу субтитрів була обрана програма **Subtitle Edit**. Перекладацька діяльність здійснювалася німецькою та українською мовами. До переваг роботи у програмі *Subtitle Edit* належать:

1. **Зручний інтерфейс.** Вгорі екрану можна побачити необхідні кнопки для роботи з програмою (Рис. 7):

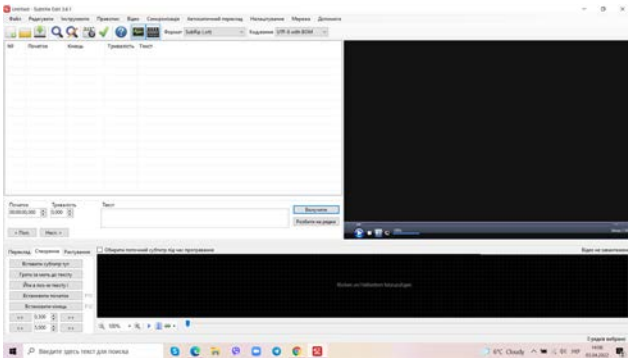


Рис. 7. Інтерфейс програми Subtitle Edit.

– За допомогою кнопки «Файл» можна відкрити / додати текстовий файл, зберегти додані правки (також комбінація клавіш Ctrl+S), закрити збережений текст.

– Кнопка «Редагувати» дає змогу скасувати правки (також комбінація клавіш Ctrl+Z); провести пошук слів (Ctrl+F); провести множинну заміну; поміняти місцями початок і кінець рядка тощо.

– Основна функція кнопки «Інструменти», яку ми використовували, – об'єднання сегментів субтитрів.

– Функція «Правочис» допомагає перевірити правильність написання слів, та знайти слова та словосполучення, що дублюються.

– Кнопка «Відео» додає до тексту відеофайл у правій частині екрану (Рис. 8).

– З кнопкою «Налаштування» можна змінити мову інтерфейсу на будь-яку іншу мову.

2. Наявність доріжки «Звукова хвиля» значно спрощує перекладацьку роботу (Рис. 9). Завдяки цій функції відео можна автоматично розбити на сегменти (таймкоди), у які необхідно вносити текст перекладу (Рис. 10). Також можна легко вручну перемотати відео, визначити таймкоди початку та закінчення субтитрів.

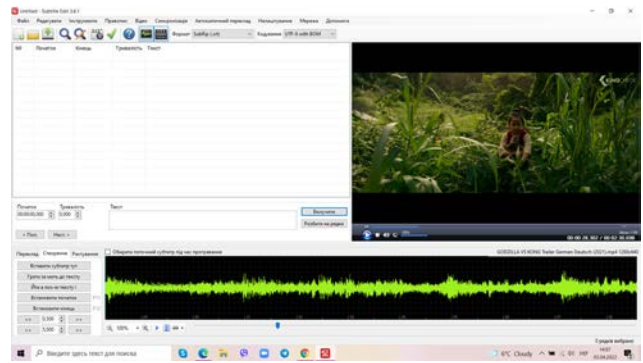


Рис. 8. Доданий відеофайл

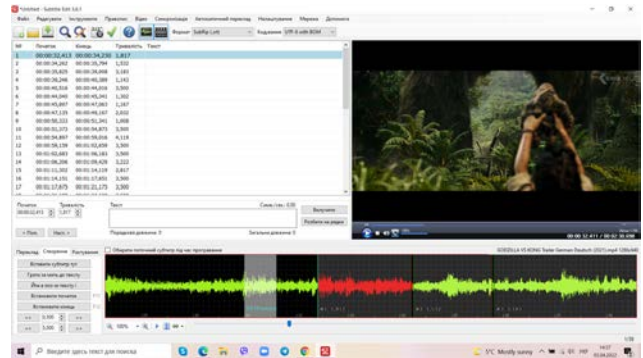


Рис. 9. Звукова хвиля

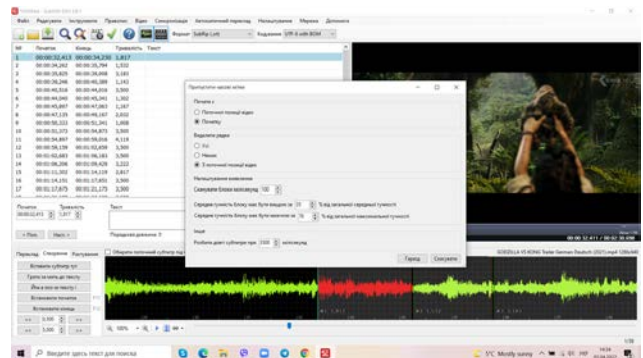


Рис. 10. Приклад розбиття відеофайлу на таймкоди

3. **Збереження перекладу.** Після встановлення програми на комп'ютер на ньому автоматично створюється папка, куди в подальшому зберігаються переклади.

Попрацювавши з програмою, виявився один несуттєвий недолік. Програма розпізнає всі звукові доріжки (звуки), а отже таймкодів може бути більше, ніж самих субтитрів.

**Висновки.** У ході дослідження виявлено, що текстові особливості перекладу субтитрів залежать від мови перекладу та наявності стайлгайдів. Аудіовізуальному перекладачу слід звертати увагу на вживання знаків пунктуації, шрифтів, форматування, кольорів тексту та написання цифр та чисел.

Програмне забезпечення для створення / перекладу субтитрів Subtitle Edit має ряд переваг: займає небагато місця на комп'ютері; встановлюється без труднощів; безкоштовна; має зручний інтерфейс та корисні для перекладу функції.

Тема субтитрування є актуальною в Україні, адже сьогодні ми отримуємо незліченну кількість медіафайлів іноземними мовами. Ці файли мають бути перекладені українською для

того, щоб кожен громадянин мав доступ до іноземної інформації. І навпаки, кількість створеного в Україні якісного контенту потребує уваги перекладачів для поширення та донесення інформації медіапродуктів українського виробництва.

*Література:*

1. La Torre Mario. Defining the Audiovisual Industry. The Economics of the Audiovisual Industry: Financing TV, Film and Web. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014. pp.16– 34.
2. Gottlieb Henrik. Subtitling. In Baker, M. (1.ed.), Routledge Encyclopedia of Translation Studies, London and New York: Routledge, 1998. pp. 244– 248.
3. Diaz-Cintas Jorge. The Didactics of Audiovisual Translation. – Amsterdam: John Benjamins Publishing, 2008. 263 p.

**Chaikovska O., Korniiuchuk D. Creating and setting subtitles using Subtitle Edit software**

**Summary.** The article has been devoted to the textual features of creating subtitles and their setting in the Subtitle Edit program. While researching the creation of subtitles, it should be noted that the translator deals with audiovisual content. Its main specific feature is the synchronization of verbal and non-verbal components. The translator works not only with text, but also with sound effects, images and the general atmosphere of the video.

Grammatical, lexical and stylistic features of audiovisual content are determined by the influence of two or more cultures. In this case, the translator has a big responsibility to convey

the features of culture / language / customs / jokes. The subtitle translator must have a high knowledge of the source and target languages, be able to use programs to translate audiovisual content, know the source and target cultures, be able to transfer written language on the screen, have the following personality traits: stress resistance, composure, concentration, curiosity, creativity, willingness to experiment.

Since the translator needs to work with both verbal and non-verbal media in audiovisual translation, while synchronizing them with the picture and sound, there may be a couple of difficulties in doing such work.

To create subtitles audio components and images must be synchronized. The text should correspond to what is happening on the screen. It is important that the facial expressions and articulation of the characters correspond to their remarks. After all, it is necessary not only to convey the content of the text, but also that the movements of the body and lips of the characters coincide with their language. Phrases cannot be too long or too short. Therefore, to achieve the best result, the translator often has to change the wording of the translated text so that corresponds to the actions of the characters on the screen.

There are many programs for creating subtitles, including: Subtitle Workshop, Subtitled, Aegisub, Subtitle Edit, DivxSubtitles. It was chosen Subtitle Edit program to obtain practical material for this article. Due to this it was possible to highlight specific features of subtitle creation.

**Key words:** audiovisual translation, subtitles, Subtitle Edit, media content translation.